УДК 339

А.О. ЛУЦЕНКО, НТУ «ХПІ», Харків, Україна
Т.В. ДАНЬКО, канд. екон. наук, доц., НТУ «ХПІ», Харків, Україна

Використання міжнародної технічної допомоги малими та середніми підприємствами при виході на ринки ЄС

Підписання та ратифікація Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом створюють сприятливі умови для виходу українських підприємств на ринки країн-членів ЄС.

У зв'язку з цим актуальності набуває питання підтримки експорту та надання допомоги вітчизняним підприємствам у виході на зовнішні ринки, зокрема шляхом використання ними міжнародної технічної допомоги (далі – МТД), що в свою чергу є важливим компонентом зовнішньої підтримки для країн з перехідною економікою, до яких ще певною мірою належить і Україна. Впровадження проектів МТД сприяє економічному розвитку, зменшенню навантаження на державний бюджет, створенню додаткових робочих місць і забезпеченню інтересів держави на зовнішніх ринках.

В українському національному законодавстві визначено, що міжнародна технічна допомога – це ресурси, які відповідно до міжнародних договорів України надаються донорами (державами, урядами іноземних держав, а також організаціями, установами, фондами, уповноваженими урядами іноземних держав, міжнародними організаціями, що надають міжнародну технічну допомогу Україні) на безоплатній основі Україні для здійснення програм, проектів міжнародної технічної допомоги з метою проведення реформ та реалізації програм соціально-економічного розвитку України [1].

Метою наукового дослідження було ідентифікувати здатності малих та середніх підприємств використовувати МТД при виході на зовнішні ринки.

Вплив міжнародної допомоги на формування підприємницького середовища малих та середніх підприємств представлена в працях З. С. Варналія [2], Т. А.Говорушко [3], Л. І. Воротіної [4], С. К. Реверчука [5], В. О. Сизоненка [6].

Однак, аналіз публікацій показав, що практична сфера залучення та використання можливостей МТД малими та середніми підприємствами України залишається майже не дослідженою, оскільки більшість вітчизняних авторів лише поверхнево приділяють увагу питанням міжнародної технічної допомоги малому та середньому підприємництву.

Оцінка залучення та використання МТД малими та середніми підприємствами показала, що різноманіття проектів і програми міжнародної технічної допомоги надають великі можливості малим та середнім підприємствам для розвитку та виходу на зовнішні ринки, враховуючи сучасні перспективи в рамках підписаної угоди про асоціацію України з ЄС, але

відкритим залишається питання здатності залучати та ефективно використовувати МТД малими та середніми підприємствами.

Таким чином, було розроблено пропозиції щодо покращення ефективності залучення та використання МТД малими та середніми підприємствами, зокрема ідентифіковано, що на процес залучення та використання цього виду допомоги впливають як зовнішні, так і внутрішні чинники.

До зовнішніх чинників було віднесено нерозвиненість системи взаємодії в ланцюжку міжнародна технічна допомога – держава – регіон – бізнес, а також брак комунікацій, що ускладнює доступ до ресурсів МТД малими та середніми підприємствами, адже вкрай важливо інформувати підприємців про можливості отримання іноземних грантів, правильну підготовку проектів для залучення та використання міжнародної технічної допомоги.

До внутрішніх чинників було віднесено набір певних внутрішніх здатностей малих та середніх підприємств, які сприятимуть залученню та ефективному використання МТД, а саме відкритість менеджменту підприємства до комунікацій (наприклад відвідання ярмарків, стажування в іноземних фірмах) і залучення окремих фахівців, які будуть займатися питаннями пошуку необхідних джерел МТД, вести переговори з донорами (фондами та організаціями), працювати з документацією, готувати звіти тощо.

Отже, в результаті дослідження було виявлено основні проблеми, з якими зіштовхуються малі та середні підприємства в процесі залучення та використання МТД, а також надано практичні поради щодо вдосконалення здатності малих та середніх підприємств використовувати міжнародну технічну допомогу.

Список літератури:

1. Указ Президента України «Про міжнародну технічну допомогу» № 596/1999 від 01.06.1999 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/596/99

2. *Варналій З. С.* Мале підприємництво: основи теорії і практики / *З. С. Варналій* // К.: Знання. – 2003. – 303 с.

3. *Говорушко Т. А.* Мале підприємництво та ефективність його розвитку у харчовій промисловості України: Монографія / *Т.А. Говорушко* // К.: НУХТ. - 2007. - 391с.

4. *Воротіна Л. І.* Малий бізнес та підприємництво в ринкових умовах господарювання / Л.І. Воротіна, В.Є. Воротін, Л.А. Мартинюк, Т.В. Черняк. // К.: Вид-во Європейського ун-ту. - 2002. – 307 с.

5. *Реверчук С. К.* Малий бізнес: Методологія, теорія і практика / *С. К. Реверчук* // Львівський державний ун-т ім.ІванаФранка. – К.,1996. – 192 с.

6. *Сизоненко В.О.* Теорія підприємництва: здобутки і проблеми досліджень / *В. О. Сизоненко* // Економіка України. - 2002. - № 9. - с.45-51.